

Yhdysvaltain demokraatit ja abortti

■ Markku Ruotsila

Marko Kantola on tämän lehden sivuilla (*Tieteessä tapahtuu* 1/2011) ansiokkaasti esitellyt Yhdysvaltain demokraattisessa puolueessa toimivien abortinvastustajien kantoja. Hänen sinänsä kannatettava yrityksensä on kuitenkin pahasti ajastaan jäljessä ja siksi huomattavan harhaanjohtava.

Tosiasiaa aborttia vastustavat tai siihen skeptisesti suhtautuvat demokraatit eivät tänä päivänä ole ”nostamassa profiliaan” kyseisessä puolueessa, kuten Kantola väittää. He nostivat profiliaan vuosina 2004–2008 mutta ovat nyt Barack Obaman valtakaudella kokeneet suuren vallanvähennyksen. Jostain käsittämättömästä syystä tämä tosiasia sivuutetaan Kantolan analyysissä, jossa päästään vain vuoteen 2008 ja

ohitetaan miltei kaikki Obaman valtaantulon jälkeen tapahtunut. Silti siinä esitetään laajoja johtopäätöksiä siitä, mitä kuulemma on juuri nyt tapahtumassa ja tullee pian tapahtumaan.

Demokraattinen puolue todellakin havahtui vuoden 2004 tappionsa jälkeen tosiasiaan, että ei voisi saada taakseen yhdysvaltalaisten enemmistöä niin kauan kuin profiloitui aborttipuolueena. Yli puolet amerikkalaisista pitää aborttia murhana ja on pitänyt jo jonkin aikaa. Tämän takia rekrytoitiin vuoden 2006 kongressivaaleihin abortti- ja muissa moraalikysymyksissä konservatiivisia mutta muuten keskusta- tai vasemmistolaisia ehdokkaita. Kuten uusin tutkimus on osoittanut, tämä taktiikka oli vuosien 2006 ja 2008 vaalivoittojen olennainen selittäjä.

Presidenttinä Obama kuitenkin päätti sivuuttaa kyseiset abortinvastaiset ja muutenkin arvokonservatiiviset demokraatit (eli ns. sinikoirat, *Blue Dog Democrats*). Hän lupasi kyllä heidän kaipaamiaan uusia ohjelmia aborttien määrän vähentämiseksi mm. neuvolatoimintaa ja vähäraisten äitien avustamista lisäämällä. Samalla hän kuitenkin tuki Kantolan mainitsemaa Freedom of Choice Act -lakiehdotusta, joka olisi kumonnut kaikki niistä olemassa olevista yli viidestäsadasta aborttirajoituksesta, jotka todistusti ovat vähentäneet aborttien määrää.

Vaikka Obama oli luvannut tehdä Freedom of Choice -lain allekirjoittamisesta ensimmäisen tekonsa presidenttinä, sitä ei lopulta saatettu voimaan. Siitä luovuttiin, kun kävi ilmeiseksi, että sitä vastusti yli 80 prosenttia amerikkalaisista. Mutta luvattua uutta aborttien vähennyslakia ei myöskään ole saatettu voimaan.

Terveydenhuoltouudistuksessaan Obama joutui lopulta taipumaan presidentin asetukseen, joka estäisi liittovaltion verovarojen käyttämisen aborttien tekemiseen. Tämä kieltö ei kuitenkaan ole osa lakia. Kyseessä on toisella presidentin asetuksella käden käänteessä kumottavissa oleva määräys, jota useimmat abortinvastustajat ovat pitäneet täysin riittämättömänä.

Demokraattinen puolue on yhä virallisesti ja ehdottomasti aborttioikeuden kannalla. Ainoastaan republikaanit vastustavat Korkeimman oikeuden yksipuolista päätöstä vuodelta 1973, jossa evätään kansalaisilta oikeus päättää tästä asiasta tavanomaisin demokraattisin keinoin eli kansanäänestyksillä ja vaalien kautta.

Tästä kaikesta oli seurauksena, että viisitoista niistä kahdestakymmenestä demokraattisen puolueen abortinvastustajasta, jotka olivat

äänestäneet Obaman uuden terveydenhuoltolain puolesta, menetti paikkansa vuoden 2010 välivaaleissa. He eivät olleet tuottaneet lupamaansa, joten omien konservatiivisten vaaliipiiriensä äänestäjät eivät heihin enää voineet luottaa. Sitten välivaalien abortinvastaiset demokraatit ovatkin olleet perin vähälukuisia ja täysin vailla valtaa, eikä heidän määränsä ole enää lisääntynyt, ei nopeasti eikä hitaasti. Päinvastoin he ovat lähes kokonaan kadonneet Yhdysvaltain puoluekartalta, ja tässä kuten monessa muussakin asiassa puolueiden keskinäinen vastakkainasettelu on vain entisestään jyrkentynyt.

Tässä täysin ennustettavissa olleessa tilanteessa on harvinaisen naiivia alkaa esittää – niin kuin Kantola tekee – ”musta tuntuu”-arvioita siitä, miten kumpikin Yhdysvaltain pääpuolueista tulee pian tajuamaan ”jatkuvuuden”, ”yhteistyön” ja kompromissin tärkeyden. Aborttikysymyksessä kompromissi on mahdoton, sillä jakolinjan yhdellä puolella olevat uskovat ehdottomasti syntymättömien lasten elämän suojeluun eivätkä tule tästä pyhästä velvoitteesta tinkimään. Vaikka abortin kannattajista jotkut tunnustavat pyhyden olemassaolon, hekin uskovat yhtä lujasti naisten oikeuteen ”valita”. Näiden kahden täysin vastakkaisen näkökannan edustajat eivät Yhdysvalloissa ole koskaan pidemmän päälle mahtuneet samaan puolueeseen, eikä ole mitään tieteellistä perustetta uskoa myöskään heidän tulevaan sopuunsa yhteiseloonsa.

Kirjoittaja on Pohjois-Amerikan kirkkohistorian dosentti Helsingin yliopistossa sekä Yhdysvaltain ja Ison-Britannian historian dosentti Tampereen yliopistossa.